

Endringsdokument¹ for endringer i læreplanene til VGS, basert på humanistiske verdier

---

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	1
Læreplanens generelle del.....	1
Skolens formål og verdigrunnlag.....	1
Overblikk over læreplanene.....	2
Fag- og timefordeling.....	2
Det meningssøkende menneske.....	2
Religiøse og livssynshumanistiske verdier.....	3
Underoverskriftene:.....	3
• Kulturarv og identitet,.....	3
• Det skapende menneske,.....	3
• Det arbeidende menneske,.....	3
• Det allmenndannende menneske,.....	3
• Det samarbeidende menneske,.....	3
• Det miljøbevisste menneske,.....	3
Det integrerte mennesket.....	4
Læreplan for faget «filosofi og livssyn».....	4
Fagets navn.....	4
Formål med faget.....	4
Struktur.....	4
Grunnleggende ferdigheter.....	5
Kompetansemål.....	5
Etter Vg3.....	5

Dette dokumentet er opprettet for å omtale og begrunne endringene vi har gjort i læreplanen for å gjøre dette klart for utdanningsdirektoratet. Det vil derfor ikke inngå som en del av det øvrige læreplanverket.

Læreplanens generelle del

Skolens formål og verdigrunnlag

Skolen ønsker å tilby et alternativ til den offentlige skole. Særlig ønsker skolen å representere et verdi- og livssynsmessig alternativ til den offentlige skole. Rent konkret vil dette komme til uttrykk gjennom at «Religion og etikk» i Vg3 har blitt døpt om til «Filosofi og livssyn».

---

¹ Jf Udir-2-2011 Krav til læreplaner for private skoler § 2A-2, «krav til begrunnelser i søknaden».

Skolen ønsker en ikke-religiøs tilnærming til de livssyn og verdispørsmål som omfattes av livssynshumanismen og etikken. Herunder vil dette være fokus på menneskerettigheter, filosofi og livssyn.

Det er lagt inn en passus fra en artikkel «noen tanker om humanisme i skolen» fra 2011 av Dag Hareide, forfatter av boka «Hva er humanisme». Denne er inntatt i læreplanverket for å bevisstgjøre skolens aktører på at fokuset på kritisk tenkning fordrer at man har kjennskap til både positive og negative effekter av sitt livssynsmessige standpunkt.

For å imøtekomme kunnskapsløftets krav om jevngod opplæring vil imidlertid faget også inneholde en del om verdensreligionene, herunder underpunkter om kristendommen og islam og en valgfri religion. En kunnskapsbasert tilnærming til dette, ser skolen på som en del av den dannelsen elevene trenger for å utdannes til selvstendige og kritisk tenkende mennesker.

Skolen ønsker for øvrig å ha fokus på moderne, sekulære humanistiske verdier. Dette skal komme til uttrykk gjennom et generelt fokus på for eksempel menneskeverd, vitenskapelig etterprøvbarehet og hensyn til natur og miljø.

Overblikk over læreplanene

Ut over endringene som gjøres ved at faget «Religion og etikk» gjøres om til «filosofi og livssyn», ønsker skolen for øvrig å følge strukturen til kunnskapsløftet. Skolens humanistiske verdigrunnlag og fokus på kritiske tenkning, vil gjennomgående være førende for undervisningen i alle fag.

Fag- og timefordeling

Med unntak av faget «filosofi og livssyn» ønsker skolen å organisere fagfordelingen etter læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Faget «filosofi og livssyn» overtar timene som tilligger kunnskapsløftets Religion og etikk-fag. For øvrig beholder alle fag sine timer.

Nedenfor følger en gjennomgang av de deler av læreplanverket for Kunnskapsløftets generelle del, hvor skolen har gjort endringer.

Det meningsøkende menneske

Setningen «Oppfostringen skal baseres på grunnleggende kristne og humanistiske verdier, og bære videre og bygge ut kulturarven, slik at den gir perspektiv og retning for fremtiden», er endret til «Oppfostringen skal baseres på grunnleggende religiøse og livssynshumanistiske verdier, og bære videre og bygge ut kulturarven, slik at den gir perspektiv og retning for fremtiden».

- Begrepet «religiøse og livssynshumanistiske verdier» ivaretar skolens grunnleggende verdigrunnlag langt bedre enn «kristne og humanistiske verdier». Begrunnelsen for denne endringen er todelt:
  - Den protestantiske kristendommen er ikke enerådende som religiøs tradisjon. Protestantismen begynte ikke før i 1529. Før den tid var Norge katolsk, og enda før det var det en rekke rådende religiøse tradisjoner, herunder den norrøne mytologien.

- I nyere tid er Norge som stadig mer pluralistisk samfunn, påvirket av religiøse og kulturelle strømninger utenfra.

Religiøse og livssynshumanistiske verdier

- Overskrift endret fra «Kristne og humanistiske verdier».

Første avsnitt:

- Første setning, endret fra «De kristne og humanistiske verdier...» til «De religiøse og livssynshumanistiske verdier...».

Andre avsnitt:

- Første setning endret: «Den kristne tro og tradisjon» til «den religiøse og livssynshumanistiske tradisjon», og en «arv som forener oss på tvers av trosretninger» til «en arv som forener oss på tvers av religion, livssyn, grenser og kulturer».

Tredje avsnitt:

- Første setning: Endret «den kristne tro og tradisjon» til «den religiøse og livssynshumanistiske tradisjon».
- Lagt til en setning om opplysningstiden påvirkning på den humanistiske tradisjon.

Niende avsnitt:

- Femte setning: «Bibelen» er byttet ut med «religiøse tekster, menneskerettigheter, etikk og moral».

De begrepsmessige endringene er gjort for å synliggjøre at skolen skal ha et livssynshumanistisk verdisyn som ikke begrenses av tilhørighet til en bestemt religion.

Innsettelsen av avsnittet om opplysningstiden er gjort for å synliggjøre opplysningstidens grunnlaget for- og påvirkning på humanistiske verdier, og hvordan dette vil påvirke skolens verdisyn og kunnskapsrettede undervisning.

Underoverskriftene:

- **Kulturarv og identitet,**
- **Det skapende menneske,**
- **Det arbeidende menneske,**
- **Det allmenndannende menneske,**
- **Det samarbeidende menneske,**
- **Det miljøbevisste menneske,**

Ingen endringer.

Det integrerte mennesket

- Andre kulepunkt: Setningen «å gi fortrolighet med vår kristne og humanistiske arv - og kjennskap til og respekt for andre religioner og trossyn» er endret til «å gi fortrolighet med vår religiøse og livssynshumanistiske arv - og kjennskap til og respekt for religioner og livssyn».

Endring gjort i tråd med skolens verdisyn.

Læreplan for faget «filosofi og livssyn».

Fagets navn

Faget «Religion og etikk» er døpt om til «filosofi og livssyn» Dette er redegjort for i et eget avsnitt i læreplanen.

Endringen er gjort i tråd med skolens verdigrunnlag. En del av det humanistiske verdigrunnlaget er fokuset på kritisk tenkning. Skolens ønske er at elevene skal få en bredere kunnskap om etikk, både ved å behandle menneskerettigheter, filosofi og religioner. Dette skal være utgangspunktet for undervisningen.

Det er et krav etter privatskoleloven § 2-3 at skolen skal gi «jamgod opplæring». Skolen ser det derfor som nødvendig og hensiktsmessig å bevare den delen av religionsundervisningen som kan knyttes tettest mot skolens verdigrunnlag.

Til alle religioner og livssyn reises det store grunnleggende livssynsspørsmål. Disse sidene ved religionsundervisningen ønsker skolen å rendyrke.

Formål med faget

Formålet med dette faget er i all hovedsak det samme som formålet med Religion og etikk-faget etter kunnskapsløftet, altså å fungere som et kunnskapsfag og et holdningsdannende fag.

Elevene skal settes i stand til å forstå livssynshumanismen nærmere. De moralske og etiske spørsmålene inngår som deler av denne. Elevene skal læres opp i den historiske og kulturelle grunnlaget for fremveksten av disse teoriene. Undervisningen skal dyrke frem den kritiske tenkningen. Dette skal blant annet gjøres gjennom at elevene presenteres også for skyggesidene ved både den humanistiske tradisjon og ved religionene.

Elevene skal videre settes inn i de deler av verdensreligionene som knytter seg til humanisme-, etikk- og moralspørsmål. Også her skal den kritiske tenkning dyrkes frem ved at både positive og negative sider ved de religiøse tradisjoner behandles.

Struktur

Skolen har endret fagstrukturen i forhold til kunnskapsløftets struktur. Dette er gjort for å avspeile skolens verdigrunnlag. For å sikre at kunnskapsløftets krav til omfang overholdes, tas imidlertid emnepunktene «Islam og en valgfri religion» samt «kristendommen inn som underpunkter til hovedpunktet «De store verdensreligionene».

Strukturen er endret fra:

- Religionskunnskap og religionskritikk
- Islam og en valgfri religion
- Kristendommen
- Filosofi, etikk og livssynshumanisme

Til:

- Filosofi, etikk og livssynshumanisme
- Religionskunnskap og religionskritikk
- De store verdensreligionene, herunder
  - Islam og en valgfri religion
  - Kristendommen

Grunnleggende ferdigheter

Ut over at fagnavnet gjennomgående er endret, og derfor at hovedfokus for undervisningen vil ligge på livssynshumanisme, etikk og filosofi, snarere enn på Kristendom og Islam, er de grunnleggende ferdighetene i faget uendret.

Skolen mener dette er i tråd med skolens verdigrunnlag og ivaretar kravet om «jamgod opplæring».

Kompetansemål

Etter Vg3

I tråd med fagstrukturen for øvrig, er kunnskapsløftets struktur fraveket.

Filosofi, etikk og livssynshumanisme

Samtlige kompetansemål er beholdt, uten endringer.

Religionskunnskap og religionskritikk

Samtlige kompetansemål beholdt.

De store verdensreligionene

Hovedpunktet «de store verdensreligionene» er lagt til læreplanen. Samtlige kompetansemål som tidligere var under punktet «Islam og en valgfri religion» er inntatt, med følgende endringer:

- Kompetansemålet «gjøre rede for hva som er det sentrale i religionen og drøfte viktige trekk i religionens etikk» er endret til «gjøre rede for hva som er det sentrale i religionene og drøfte viktige trekk i religionenes etikk».
- Kompetansemålet «tolke noen av religionens sentrale tekster» er endret til «tolke noen av religionenes sentrale tekster».
- Kompetansemålet «gjøre rede for ulike retninger i religionen» er endret til «gjøre rede for ulike retninger i religionene».
- Kompetansemålet «beskrive og analysere noen estetiske og rituelle uttrykk i religionen» er endret til «beskrive og analysere noen estetiske og rituelle uttrykk i religionene».
- Kompetansemålet «drøfte religionens syn på kjønn og kjønnsroller» er endret til «drøfte religionenes syn på kjønn og kjønnsroller».
- Kompetansemålet «drøfte religionens syn på andre religioner og livssyn» er endret til «drøfte religionenes syn på andre religioner og livssyn».
- Kompetansemålet «sammenligne religionen med andre religioner og livssyn» er endret til «sammenligne religionene med andre religioner og livssyn».

For å oppfylle kravet i LK 06 er emneområdene «Islam og en valgfri religion» og «Kristendommen» inntatt som særskilte emner i dette punktet i læreplanen. Læringsmålene i «Islam og en valgfri religion» tilsvarer læringsmålene i «de store verdensreligionene» og vil inngå som en del av disse. Under emneområdet «Kristendommen» er de tre ytterligere læringsmålene som følger av LK 06 tatt inn som en del av dette underpunktet.